

Синиця Артем

<https://orcid.org/0009-0003-6360-0636>

Аспірант кафедри педагогіки, психології
та методики фізичного виховання,
Національний університет
«Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка
(Чернігів, Україна) E-mail: sunytsiaartem1998@gmail.com

ПЕДАГОГІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ М'ЯКИХ НАВИЧОК ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ НА УРОЦІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

У статті обґрунтовано педагогічну технологію формування м'яких навичок у дітей молодшого шкільного віку на уроках фізичної культури. Підкреслено, що сучасна освіта з фізичної культури має виходити за межі традиційного акценту на руховій підготовці, інтегруючи розвиток критичного мислення, адаптивності, креативності, лідерських здібностей та командної роботи у структуру навчального процесу. Розкрито концептуальні засади побудови технології, яка ґрунтується на теоріях управління, адаптації та системного підходу й передбачає гармонійне поєднання фізичного, когнітивного, емоційного та соціального розвитку школярів. Уточнено принципи функціонування технології: цілісності розвитку особистості, науковості, системності та послідовності, свідомого і рефлексивного засвоєння, активності та самостійності, доступності й вікової відповідності, емоційної безпеки, ігрової доцільності та гейміфікації, партнерської співпраці, інтеграції змісту. Значну увагу приділено дидактичному арсеналу педагога, що включає словесні, наочні, практичні, інтерактивні методи та засоби навчання, спрямовані на розвиток м'яких навичок. Окреслено інноваційні підходи до організації занять: використання гейміфікації, парадоксальних інструкцій, проблемно-ситуаційних завдань, цифрових ресурсів та сюжетно-символічних засобів. Розроблена технологія забезпечує ефективне поєднання розвитку фізичних якостей і соціально значущих компетентностей, що відповідає концепції НУШ та сприяє гармонійному становленню особистості молодшого школяра.

Мета статті – наукове обґрунтування педагогічної технології формування м'яких навичок у дітей молодшого шкільного віку на уроках фізичної культури як результату власних наукових пошуків та практичних напрацювань.

Передбачалося, що застосування цієї технології дозволяє інтегрувати розвиток фізичних, когнітивних, соціальних та емоційних складових у цілісний освітній процес, спрямований на гармонійне становлення особистості школяра.

Методологія статті ґрунтується на системному, особистісно орієнтованому та діяльнісному підходах, що забезпечує комплексний аналіз формування м'яких навичок у дітей молодшого шкільного віку на уроках фізичної культури. Теоретичні методи – аналіз, синтез, узагальнення й систематизація праць провідних українських, американських і європейських вчених – дозволили визначити концептуальні засади педагогічної технології.

Емпірична частина передбачала педагогічне моделювання, проєктування та апробацію технології в умовах початкової школи. Її структура охоплювала концептуально-цільовий, процесуально-змістовий, діагностичний і результативний блоки, що забезпечило послідовність та відтворюваність педагогічних впливів.

Наукова новизна полягає у теоретичному обґрунтуванні та розробленні цілісної педагогічної технології формування м'яких навичок у дітей молодшого шкільного віку на уроках фізичної культури, що забезпечує органічне поєднання фізичного розвитку та становлення м'яких навичок у структурі навчального заняття. У дослідженні вперше систематизовано й адаптовано дидактичний арсенал учителя фізичної культури як інструмент цілеспрямованого розвитку м'яких навичок, визначено педагогічні умови та механізми їх формування у руховій діяльності. Отримані результати розширюють наукові уявлення про функціональну взаємодію твердих і м'яких навичок та уточнюють концептуальні засади модернізації уроку фізичної культури відповідно до вимог Нової української школи.

Висновки. Опрацювання науково-теоретичних джерел дало підстави констатувати недостатній рівень висвітлення питання інтеграції м'яких навичок на уроці фізичної культури, що актуалізувало потребу в розробленні спеціальної педагогічної технології.

Запропонована технологія спирається на сучасні уявлення про розвиток особистості, сукупність дидактичних принципів та ідею цілісної інтеграції фізичного, пізнавального, соціального й емоційного становлення школярів у межах уроку фізичної культури.

Її структурно-логічна організація передбачає виокремлення взаємопов'язаних блоків: концептуально-цільового, процесуально-змістового, діагностичного та результативно-цільового. Важливою складовою технології є діагностичний інструментарій, спрямований на визначення сформованості ключових компонентів м'яких навичок, зокрема критичного мислення, адаптивності, креативності, лідерських якостей та командної роботи.

Отже, розроблена педагогічна технологія забезпечує реалізацію мети дослідження, відзначається науковою новизною через переосмислення уроку фізичної культури як педагогічного середовища розвитку м'яких навичок і має вагомий прикладний ресурс для впровадження в закладах загальної середньої освіти, у підготовці майбутніх учителів та системі підвищення кваліфікації педагогічних кадрів.

Ключові слова: педагогічна технологія, фізична культура, молодший шкільний вік, м'які навички, школярі.

Постановка проблеми. Сучасні трансформації освітнього простору в Україні та світі зумовлюють необхідність пошуку нових підходів до підготовки дитини до життя у швидкозмінному суспільстві. Традиційний акцент на передачі знань і формуванні рухових умінь виявляється недостатнім для успішної соціалізації та самореалізації молодших школярів.

В умовах упровадження концепції НУШ, яка ґрунтується на компетентнісному підході, проблема формування м'яких навичок набуває особливої актуальності. Для початкової школи важливо не лише забезпечити якісний фізичний розвиток учнів, а й інтегрувати виховання соціально значущих якостей у структуру освітнього процесу. Урок фізичної культури, який традиційно сприймався як сфера формування рухових умінь і навичок, має значний потенціал для розвитку м'яких навичок. Саме поєднання фізичної активності з міжособистісною взаємодією створює унікальні умови для гармонійного розвитку особистості молодшого школяра.

Актуальність дослідження зумовлена потребою у створенні науково обґрунтованих педагогічних технологій, які забезпечують цілеспрямоване формування м'яких навичок у процесі фізичного виховання. Незважаючи на значну кількість наукових праць щодо формування особистості учнів у галузі педагогіки та психології (Поясок Т., Фіцула М., Супрун М., Волкова Н.), питання інтеграції м'яких навичок у фізичну культуру початкової школи залишається недостатньо розробленим. Існує потреба у системному підході, що поєднує принципи науковості, доступності, ігрової доцільності та партнерської взаємодії з практичними методами і дидактичним арсеналом учителя фізичної культури.

Аналіз основних досліджень і публікацій. У міжнародних та українських дослідженнях останнього десятиліття «Навички для успішного життя», «Соціально-емоційне та етичне навчання (СЕЕН)» простежується чітка тенденція інтеграції м'яких навичок у систему фізичного виховання молодших школярів. Результати досліджень свідчать, що цілеспрямоване використання вчителем міжособистісних стратегій взаємодії, зокрема підтримки згуртованості та причетності, позитивно впливає на мотиваційні результати й адаптаційні можливості учнів, створюючи підґрунтя для розвитку м'яких навичок.

Водночас більшість проаналізованих робіт зосереджені переважно на рівні мотивації та залучення, рідко застосовують валідовані інструменти оцінювання м'яких навичок у школярів та практично не містять довготривалих спостережень.

Роботи таких науковців як Sindiani M., Schroeder H. B., Dunsky A. присвячені прямому впровадженню м'яких навичок у фізичну культуру початкової школи. Результати вказують на підвищення рівня командної взаємодії, самосвідомості та креативності учнів, проте більшість педагогічних впливів відзначаються короткотривалістю та обмеженою вибіркою [7].

Окремий напрямок становлять дослідження з гейміфікації в освітньому процесі, яка поєднує фізичну активність з емоційним залученням і соціальною взаємодією. Дослідження González-Peño A., підтверджують позитивний вплив активної гейміфікації не лише на рівень рухової активності, а й на емоційне благополуччя та соціальні навички школярів [4]. Проте більшість таких робіт орієнтовані на фізіологічні та поведінкові показники, тоді як вимірювання власне м'яких навичок залишаються нерівномірними й потребують стандартизації.

Паралельно розвивається підхід «когнітивної активації» у фізичному вихованні, який полягає в ускладненні пізнавальних завдань на уроці. Такі підходи підвищують рівень самоефективності, залучення та результативності виконання завдань, однак демонструють обмежений вплив на емоційну саморегуляцію та поведінку поза межами уроку, що підтверджують новітні публікації [6].

Важливою складовою наукового дискурсу є питання діагностики соціально-емоційних компетентностей. У цьому контексті значущим є внесок рамки *OECD SSES*, яка пропонує валідовані шкали для оцінки соціально-емоційних умінь і демонструє їхній зв'язок з академічними досягненнями та життєвими

результатами [5]. Водночас ця рамка не є специфічною для фізичного виховання та не адаптована до молодшого шкільного віку.

Дослідники Kondur O., Mykhailyshyn H., Serman L. наголошують на потребі інтеграції соціально-емоційних умінь у зміст уроків фізичної культури, проте емпіричних періодичних робіт, що містили б вимірювання м'яких навичок (критичного мислення, адаптивності, креативності, лідерських якостей та командної роботи) у молодших школярів, недостатньо [5]. Це свідчить про актуальність розроблення цілісної педагогічної технології, що поєднує рухову активність із розвитком м'яких навичок та забезпечує їх діагностику.

В Україні проблематика модернізації уроків фізичної культури розглядається у межах реалізації концепції Нової української школи, а також науковцями Вітченко А., Восілова О., Лисенко Л. [1], Качан О., Пристинський В., Коломоєць Г., Онішкевич О. [3].

Мета статті – наукове обґрунтування педагогічної технології формування м'яких навичок у дітей молодшого шкільного віку на уроках фізичної культури як результату власних наукових пошуків та практичних напрацювань. Передбачалося, що застосування цієї технології дозволяє інтегрувати розвиток фізичних, когнітивних, соціальних та емоційних складових у цілісний освітній процес, спрямований на гармонійне становлення особистості школяра.

Процедура теоретико-методологічного дослідження. Методологічна основа дослідження ґрунтується на поєднанні системного, особистісно орієнтованого та діяльнісного підходів, що забезпечує комплексне вивчення процесу формування м'яких навичок у дітей молодшого шкільного віку на уроках фізичної культури. Вибір цих підходів зумовлений необхідністю інтегрованого аналізу фізичного, когнітивного, емоційного та соціального розвитку учнів, а також потребою розроблення педагогічної технології, придатної до практичного застосування в умовах сучасної початкової школи.

Системний підхід забезпечив розгляд уроку фізичної культури як багатофункціональної педагогічної системи, у межах якої рухова діяльність, соціальна взаємодія, емоційний досвід та індивідуальні стилі пізнання утворюють єдине освітнє середовище. Особистісно орієнтований підхід дав змогу зосередити увагу на унікальних потребах кожної дитини, враховуючи вікові, психофізіологічні та індивідуально-поведінкові особливості, що впливають на розвиток soft skills. Діяльнісний підхід забезпечив спрямованість методичних рішень на активну участь учнів, ініціативність, співпрацю та рефлексивний аналіз власних дій, що є ключовими умовами становлення м'яких навичок у молодшому шкільному віці.

Виклад основного матеріалу. Урок фізичної культури доцільно трактувати як продуктивний освітній простір для розвитку м'яких навичок у дітей молодшого шкільного віку. Водночас його виховний і розвивальний потенціал не обмежується вдосконаленням рухових умінь та фізичних якостей. Заняття з фізичної культури здатні виконувати ширші функції, забезпечуючи комплексний розвиток особистості, у межах якого фізичний компонент органічно поєднується з емоційним та соціальним, утворюючи єдину систему впливів. Саме тому актуальним є оновлення підходів до організації уроку, де пріоритетним стає не лише формування твердих навичок, а й цілеспрямована інтеграція м'яких навичок у структуру заняття.

В основу розробленої в межах дослідження педагогічної технології (рис. 1) покладено ідею збалансованого й гармонійного розвитку молодшого школяра. У такій логіці урок фізичної культури виступає ключовим ядром, навколо якого вибудовується система інших освітніх впливів. Вихідним положенням є твердження про те, що формування м'яких навичок не вступає в суперечність із розвитком рухових якостей, а посилює його результативність, створюючи сприятливі умови для різнобічного особистісного становлення дитини. Поєднання твердих навичок і м'яких навичок забезпечує більш повну підготовку учня до реалій сучасного соціуму та підвищує його здатність ефективно діяти в навчальних і життєвих ситуаціях.

Концептуальна побудова педагогічної технології формування м'яких навичок у дітей молодшого шкільного віку під час уроків фізичної культури полягає у посиленні результативності педагогічного управління адаптивними можливостями організму в процесі онтогенетичного розвитку та фізичного виховання (на прикладі цілеспрямованого розвитку м'яких навичок). Теоретичне підґрунтя технології формують положення теорії управління, концепції адаптації, вчення про функціональні системи, дидактичні підходи та діалектичне моделювання спеціально організованого освітнього процесу. У межах зазначеної логіки ключовим виступає пошук обґрунтованої відповіді на питання: яким чином, за допомогою яких засобів і методів доцільно організувати діяльність молодших школярів, забезпечити їхню навчально-діяльну сприйнятливність, а також сприяти особистісному становленню та розвитку м'яких навичок, зокрема [2].

Запропонована нами педагогічна технологія відповідає вимогам системного підходу в дидактиці. Її впровадження розширює наукові уявлення про організацію освітнього процесу у напрямі розвитку особистості учнів, зокрема в частині формування м'яких навичок як окремого змістового компонента, а також поглиблює розуміння взаємозв'язків між теоретичними елементами технології та практикою їх реалізації на уроках фізичної культури.

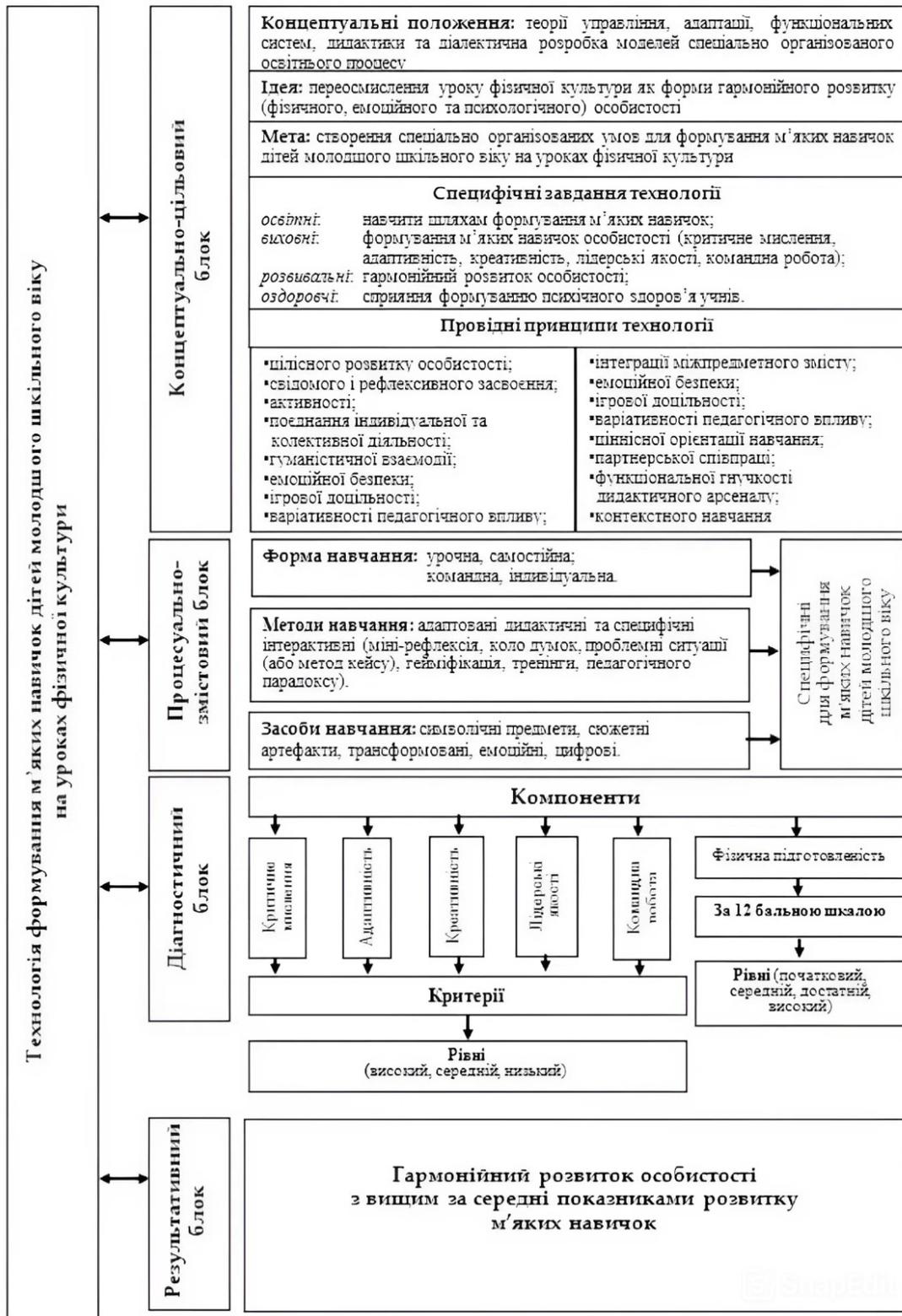

Рис. 1. Педагогічна технологія формування м'яких навичок дітей молодшого шкільного віку на уроці фізичної культури

Концептуальні положення педагогічної технології

1. Забезпечення цілеспрямованого контролю та педагогічного регулювання динаміки фізичного розвитку й особистісного становлення школярів відповідно до цілей національної системи фізичного виховання.

2. Урахування провідних механізмів адаптації в управлінні освітнім процесом, а також здійснення систематичного коригування педагогічних впливів на основі зворотного зв'язку, отриманого в результаті аналізу поведінкових проявів і діяльності учнів у контексті завдань розвитку їхніх soft skills.

3. Конструювання функціонально організованої системи педагогічних впливів під час розроблення технології, що забезпечує можливість цілісного планування, проектування та реалізації формування м'яких навичок у молодших школярів у межах уроків фізичної культури.

4. Визначення провідної ролі педагога як суб'єкта управління освітнім процесом за одночасного врахування впливів зовнішнього середовища.

5. Використання узагальненої моделі функціональної системи фізичного виховання школярів, спрямованої на досягнення позитивного особистісного ефекту, як базису для розроблення методичних варіантів технології залежно від мети та конкретних організаційних форм освітньої діяльності.

6. Моделювання спеціально організованого освітнього процесу на засадах діалектичного підходу з пошуком обґрунтованого вирішення питання: як саме, якими методами та засобами доцільно забезпечити діяльну залученість і сприйнятливості учнів для результативного розвитку їхніх м'яких навичок.

Принципи реалізації педагогічної технології формування м'яких навичок у дітей молодшого шкільного віку під час уроків фізичної культури ґрунтуються, з одного боку, на загальнопедагогічних положеннях організації навчально-виховного процесу, а з іншого – на концептуальних орієнтирах розвитку м'яких навичок відповідно до ідей Нової української школи.

Принципи організації зазначеної технології спираються на загальнодидактичні засади, адаптовані до умов рухової діяльності та психологічних і вікових особливостей учнів молодшого шкільного віку. Вони становлять методологічний фундамент для проектування змісту навчання, добору методів і форм освітньої взаємодії, що забезпечують цілеспрямований розвиток соціально значущих якостей особистості у процесі фізичного виховання.

Методологічна база технології включає такі принципи: цілісного розвитку особистості, науковості, системності та послідовності, свідомого й рефлексивного засвоєння, активності та самостійності, доступності й вікової відповідності, наочності та емоційної залученості, зв'язку з практичною діяльністю і життєвим досвідом, поєднання індивідуальних та колективних форм роботи, гуманістичної взаємодії, інтеграції міжпредметного змісту, забезпечення емоційної безпеки, ігрової доцільності, варіативності педагогічного впливу, ціннісної орієнтації навчання, саморегуляції навчальної поведінки, партнерської співпраці та контекстного навчання.

У структурі розробленої педагогічної технології визначальною складовою виступає дидактичний арсенал учителя фізичної культури, який охоплює сукупність методів, прийомів, засобів і форм організації навчальної діяльності та забезпечує цілеспрямований вплив на розвиток м'яких навичок учнів. У традиційному трактуванні дидактичний інструментарій здебільшого пов'язують із формуванням рухових умінь і навичок, однак в умовах оновлення освітнього процесу його доцільно розглядати ширше – як ресурс комплексного педагогічного впливу на дитину в єдності фізичного, емоційного, когнітивного та соціального вимірів розвитку.

Змістова сутність дидактичного арсеналу визначається його функціональною пластичністю, тобто здатністю варіювати методи й засоби відповідно до запитів конкретного учнівського колективу, вікових і психофізіологічних характеристик дітей, їхніх інтересів та наявного рівня сформованості м'яких навичок. У початковій школі цей інструментарій має бути максимально наближеним до ігрових форм, емоційно насиченим і різноманітним за варіантами реалізації, з чіткою орієнтацією на розвиток критичного мислення, адаптивності, креативності, лідерського потенціалу та здатності до командної взаємодії.

Важливою умовою ефективної реалізації педагогічної технології формування м'яких навичок у молодших школярів у процесі уроків фізичної культури є система методів навчання, що спрямована на результативне засвоєння змісту, набуття практичних умінь, розвиток соціальних компетентностей та активізацію пізнавальної діяльності учнів. Добір методів ґрунтується на положеннях класичної дидактики й водночас адаптується до специфіки рухової активності, закономірностей психофізіологічного розвитку дітей молодшого шкільного віку та особливостей освітнього середовища.

Узагальнена класифікація методів навчання спирається на систематизацію, подану в працях Фіцули М., Супрун М., Волкової Н., де виокремлено словесні, наочні та практичні методи, а також методи стимулювання, контролю й формування пізнавального інтересу. У межах нашого дослідження зазначені підходи модифіковано відповідно до умов уроків фізичної культури з орієнтацією на розвиток таких компонентів м'яких навичок, як критичне мислення, адаптивність, креативність, лідерські якості та командна робота.

Практичні методи мають особливу цінність, оскільки забезпечують безпосередню взаємодію учнів у процесі діяльності та поєднують фізичне навантаження з формуванням соціальних умінь; до них належать вправи й рухливі ігри, а також елементи діяльності на основі графічних робіт. Водночас

формування пізнавального інтересу виступає ключовим чинником якісного засвоєння навчального матеріалу та слугує мотиваційною основою активної участі школярів, ініціативності й емоційної включеності. З цією метою доцільним є застосування дискусійних форм, створення ситуації досяжного успіху, використання пізнавальних ігор, постановка проблемних ситуацій, забезпечення ефекту новизни та опора на приклади з реального життя. Розвиток внутрішньої мотивації посилюється через виховання відповідальності, дотримання правил, а також усвідомлене виконання ролей у команді.

У розробленій педагогічній технології вагоме місце посідають форми організації навчальної діяльності, оскільки саме вони визначають інтенсивність і характер соціальної взаємодії учнів у процесі фізичного виховання. Варіативне поєднання індивідуальних, парних, групових і командних форматів створює умови для формування в дітей ініціативності, відповідального ставлення до спільної справи та готовності до співпраці.

За умов реалізації педагогічної технології, спрямованої на розвиток м'яких навичок, засоби навчання мають виконувати розширені функції. Їх доцільно розглядати не лише як інструментарій забезпечення рухової активності, а як емоційно значущий і психологічно інклюзивний ресурс, здатний підтримувати сюжетність, залученість та мотивацію. Сучасний інвентар у такому контексті має стимулювати яву й взаємодію, сприяти прийняттю рішень, проявам лідерства, розвитку креативності та формуванню рефлексивного ставлення до власних дій. Відповідно, формування soft skills у молодших школярів потребує використання таких засобів, які забезпечують візуалізацію навчального змісту, підтримують практичну реалізацію діяльності, активізують комунікацію, співпереживання та рефлексію з урахуванням вікових, психофізіологічних і соціальних особливостей учнів.

У межах розвитку м'яких навичок дітей молодшого шкільного віку особливої уваги набуває проблема залучення батьків до цього процесу. Конструктивна співпраця передбачає не лише інформування родин, а й включення батьків у спільний освітній контекст. Важливого значення набуває аргументоване пояснення цінності soft skills для майбутнього життя дитини, а також здатність учителя презентувати поступ учня не тільки як кінцевий результат, але і як динаміку особистісного зростання, що створює підґрунтя для довіри та ефективного діалогу з батьками.

Ефективність реалізації технології значною мірою визначається наявністю відповідних педагогічних умов, які впливають на якість освітнього процесу та характер взаємин між учителем і учнями. Указані умови охоплюють не лише організацію сприятливого фізичного простору, але й формування позитивного педагогічного клімату в закладі освіти як чинника психологічного комфорту та результативної взаємодії.

Окремої уваги потребує також урахування впливу зовнішніх неконтрольованих чинників, що в межах дослідження позначені як зовнішні впливи. До них належать соціальні потрясіння, політична нестабільність, воєнні дії та інші явища, які опосередковано, однак суттєво позначаються на якості засвоєння навчального матеріалу, навчальній мотивації, рівні включеності учнів у діяльність, довірі до вчителя та загальному психоемоційному тлі освітнього процесу. У зв'язку з цим у структурі дидактичного арсеналу вчитель фізичної культури доцільно передбачати вправи, що мають позитивну візуальну або змістову репрезентацію та поєднують рухові дії із символічним і емоційним значенням.

Запропонована педагогічна технологія формування м'яких навичок у молодших школярів у процесі фізичного виховання базується на концепції інтеграції особистісно орієнтованих освітніх впливів у зміст типового уроку фізичної культури. Її структурна логіка передбачає системне поєднання рухової активності із соціальною взаємодією, емоційним досвідом та когнітивною рефлексією, що забезпечує гармонійний розвиток ключових soft skills, зокрема критичного мислення, адаптивності, креативності, лідерського потенціалу та командної роботи в умовах базового освітнього середовища.

Педагогічна технологія визначається як цілісна система, яка зберігає відповідність логіці чинної державної програми з фізичної культури, проте змістовно оновлює способи її реалізації. Вона функціонує як інструмент гуманістичного педагогічного впливу, спрямований на розвиток емоційної стабільності, креативності, критичного мислення, адаптивності, лідерських якостей, командної взаємодії, емпатії, соціальної адаптивності та інших компонентів особистісного потенціалу, необхідного для успішного життя в складному й динамічному соціальному середовищі. Реалізація технології створює умови для розуміння фізичного виховання як простору смислового навчання, у межах якого рухова активність органічно поєднується з міжособистісним розвитком і становленням дитини.

Висновки. У межах проведеного дослідження обґрунтовано значущість цілеспрямованого формування м'яких навичок у дітей молодшого шкільного віку під час уроків фізичної культури, що узгоджується із сучасними освітніми орієнтирами та ціннісно-методологічними положеннями концепції Нової української школи. Опрацювання науково-теоретичних джерел засвідчило фрагментарність і недостатню системність наявних підходів до інтеграції soft skills у процес фізичного виховання, що зумовило потребу у створенні спеціально розробленої педагогічної технології.

Запропонована технологія базується на концептуальних засадах розвитку особистості, системі дидактичних принципів та ідеї комплексної взаємодії фізичного, когнітивного, соціального й емоційного компонентів розвитку школярів. Її структура передбачає виокремлення концептуально-цільового, процесуально-змістового, діагностичного та результативно-цільового блоків, які доповнені діагностичним

інструментарієм для оцінювання рівня сформованості таких компонентів м'яких навичок, як критичне мислення, адаптивність, креативність, лідерський потенціал і здатність до командної взаємодії.

Отже, розроблена педагогічна технологія забезпечує реалізацію мети дослідження та виконання визначених завдань, характеризується науковою новизною через переосмислення уроку фізичної культури як педагогічного середовища розвитку soft skills і має суттєвий прикладний потенціал для використання в закладах загальної середньої освіти, у системі підготовки майбутніх педагогів, а також у практиці підвищення кваліфікації вчителів.

Перспективи подальших досліджень вбачаються у розширенні вибірки учасників та впровадженні педагогічної технології в різних освітніх контекстах, включно з інклюзивними класами та позашкільною діяльністю. Доцільним є також вивчення довгострокового впливу технології на формування м'яких навичок, розроблення цифрових інструментів для її реалізації та інтеграція в систему підготовки і підвищення кваліфікації педагогічних кадрів.

References

1. Вітченко А., Воєділова О., Лисенко Л. Особливості впровадження модельної навчальної програми з фізичної культури. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка*. Серія: Педагогічні науки. 2024. Вип. 25(181); голов. ред. М. О. Носко. Чернігів: НУЧК. С. 16–23.
Vitchenko, A., Voiedilova, O., & Lysenko, L. (2024). Osoblyvosti vprovadzhennia modelnoi navchalnoi prohramy z fizychnoi kultury [Peculiarities of implementing a model physical education curriculum]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Chernihivskiy kolehium» imeni T. H. Shevchenka*. Seria: Pedagogichni nauky – Bulletin of the T. H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium». Series: Pedagogical Sciences, 25(181), S. 16–23. [in Ukrainian].
2. Почтар О. М. Формування основ здоров'я дівчаток початкової школи в процесі позаурочних занять з художньої гімнастики: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.07. Почтар Олена Михайлівна. Чернігів: Чернігівський національний педагогічний університет імені Т. Г. Шевченка, 2010. 248 с.
Pochtar, O. M. (2010). Formuvannia osnov zdorov'ia divchatok pochatkovoї shkoly v protsesi pozaurochnoi zaniat z khudozhnoi himnastyky [Formation of health basics of primary school girls in the process of extracurricular rhythmic gymnastics]. PhD dissertation. Chernihiv: Chernihiv National Pedagogical University named after T. H. Shevchenko. S. 248 [in Ukrainian].
3. Качан О. А., Пристинський В. М., Коломоєць Г. А., Онішкевич О. М. Цікава фізкультура в закладах загальної середньої освіти: навч.-метод. посібник [Електронний ресурс]. Слов'янськ: ДДПУ, 2020. 163 с. URL: <https://0.0.0.1/>
Kachan, O. A., Prystynskiy, V. M., Kolomoiets, H. A., & Onishkevych, O. M. (2020). Tsikava fizkultura v zakladakh zahalnoi serednoi osvity: navchalno-metodychnyi posibnyk [Interesting physical education in general secondary education institutions: a teaching and methodological guide]. Sloviansk: Donbas State Pedagogical University. S. 163. Retrieved from <https://0.0.0.1/> [in Ukrainian].
4. González-Peño, A., Franco, E., Martín-Hoz, L., & Coterón, J. (2023). An individualized training program for PE teachers based on self-determination theory as a way to improve students' psychosocial health: A study protocol. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 20(16). <https://doi.org/10.3390/ijerph20166604>
5. Kondur, O., Mykhailyshyn, H., & Serman, L. (2022). Soft skills formation of future athletes and physical education teachers. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*, 9(1), S. 27–36. <https://doi.org/10.15330/jpnu.9.1.27-36>
6. Llanos-Muñoz, R., Sevil-Serrano, J., Lobo-Triviño, D., López-Gajardo, M. A., & Leo, F. M. (2025). Randomized controlled trial protocol on enhancing students' togetherness, relatedness, and interactions for learning in physical education: The TRI-PE project. *Frontiers in Psychology*, 16. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2025.1629158>
7. Sindiani, M., Schroeder, H. B., & Dunskey, A. (2025). Social-emotional learning in physical education classes at elementary schools. *Frontiers in Psychology*, 16, 1499240. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2025.1499240>

PEDAGOGICAL TECHNOLOGY FOR DEVELOPING SOFT SKILLS OF PRIMARY SCHOOL CHILDREN IN A PHYSICAL EDUCATION LESSON

Problem. The article substantiates a pedagogical technology for the formation of soft skills in children of primary school age during physical education lessons. It is emphasized that contemporary physical education should go beyond the traditional focus on motor training by integrating the development of critical thinking, adaptability, creativity, leadership abilities, and teamwork into the structure of the educational process. The conceptual foundations of the technology are revealed; it is based on theories of management, adaptation, and the systems approach and provides for a harmonious integration of the physical, cognitive, emotional, and social development of schoolchildren. The principles governing the functioning of the technology are specified, including the integrity of personality development, scientific validity, systemic and sequential organization, conscious and reflective learning, activity and independence, accessibility and age appropriateness, emotional safety, the pedagogical expediency of play and gamification, partnership-based cooperation, and content integration. Considerable attention is given to the teacher's didactic repertoire, which encompasses verbal, visual, practical, and interactive teaching methods and tools aimed at developing soft skills. Innovative approaches to lesson organization are outlined, such as the use of gamification, paradoxical instructions, problem-based and situational tasks, digital resources, and narrative-symbolic means.

The developed technology ensures an effective integration of the development of physical qualities and socially significant competencies, aligns with the concept of the New Ukrainian School, and contributes to the harmonious formation of the primary school student's personality.

Methodology. The methodology of the article is based on systemic, learner-centered, and activity-based approaches, which ensure a comprehensive analysis of the formation of soft skills in children of primary school age in physical education lessons. Theoretical methods – analysis, synthesis, generalization, and systematization of the works of leading Ukrainian, American, and European scholars – made it possible to determine the conceptual foundations of the pedagogical technology. The empirical component involved pedagogical modeling, design, and approbation of the technology in primary school settings. Its structure comprised conceptual – target, procedural – content, diagnostic, and outcome blocks, which ensured the consistency and reproducibility of pedagogical influences.

Scientific novelty. The scientific novelty lies in the theoretical substantiation and development of a holistic pedagogical technology for the formation of soft skills in children of primary school age during physical education lessons, which ensures an organic integration of physical development and soft skills formation within the structure of the lesson. For the first time, the didactic repertoire of the physical education teacher has been systematized and adapted as a tool for the purposeful development of soft skills, and pedagogical conditions and mechanisms for their formation through motor activity have been identified. The obtained results expand scientific understanding of the functional interaction between hard and soft skills and conceptual foundations for the modernization of physical education lessons in accordance with the requirements of the New Ukrainian School.

Conclusions. The review of scientific and theoretical sources provided grounds to state that the issue of integrating soft skills into physical education lessons remains insufficiently explored, which highlighted the need to develop a dedicated pedagogical technology. The proposed technology is based on contemporary views on personality development, a set of didactic principles, and the idea of holistic integration of pupils' physical, cognitive, social, and emotional development within physical education classes. Its structural and logical design the identification of interrelated blocks: the conceptual-and-goal block, the procedural-and-content block, the diagnostic block, and the outcome-and-goal block. An essential component of the technology is a diagnostic toolkit aimed at assessing the formation of key soft skills components, including critical thinking, adaptability, creativity, leadership qualities, and teamwork.

Thus, the developed pedagogical technology ensures the achievement of the research objective, demonstrates scientific novelty through rethinking the physical education lesson as a pedagogical environment for soft skills development, and has significant practical potential for implementation in general secondary education institutions, in the training of future teachers, and in the system of professional development for teaching staff.

Keywords: pedagogical technology, physical education, primary school age, soft skills, pupils.

Стаття надійшла до редакції 27.11.2025

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор **Гаркуша С.В.**